

απόψεις

Το κράτος δικαίου, η επιστροφή οφειλόμενων από το κράτος και η αναθέρμανση της οικονομίας

Όπως έχουμε γράψει αρκετές φορές, η ανάπτυξη της χώρας και η έξοδός μας από την οικονομική κρίση της τελευταίας δεκαετίας διέρχεται και από το πεδίο της φορολογίας. Η φορολογία συνιστά τον τρόπο να εισπράξει το κράτος τα αναγκαία για την επιβίωσή του έσοδα. Κατά συνέπεια, η φορολογία συνιστά ένα κατεχόμενη πολιτικό εργαλείο. Αφού, το ποιά είναι τα αναγκαία για την κρατική επιβίωση έσοδα καθορίζονται από την κάθε φορά πολιτική βούληση για το είδος, το περιεχόμενο και την έκταση του κράτους που η εκάστοτε πολιτική ηγεσία επιλέγει. Οι μεγάλες ή μικρότερες γραφειοκρατικές δομές συνιστούν πολιτική επιλογή. Οι προνοιακές παροχές συνιστούν πολιτική επιλογή. Η επένδυση σε υποδομές συνιστά πολιτική επιλογή. Ο τρόπος λειτουργίας της υγείας και της παιδείας συνιστά πολιτική επιλογή.

Η δεκαετία της εξοντωτικής οικονομικής κρίσης κατέστησε τα πιο πάνω περισσότερο εμφανή. Καθώς η κρατική οικονομία κατέρρευε, το κράτος έπρεπε να επιβιώσει. Και το κράτος δεν συνιστά αόριστη έννοια. Έπρεπε να καταβληθεί η μισθοδοσία των δημοσίων υπαλλήλων, οι οποίοι κατά πολιτική επιλογή πολλών δεκαετιών αντιστοιχούσαν σε ένα μεγάλο αριθμό του ενεργού δυναμικού της χώρας. Έπρεπε να διατηρηθούν έστω και στοιχειωδώς οι δομές υγείας, η λειτουργία των οποίων ούτως ή άλλως χαρακτηρίζεται διαχρονικά από δυσαναλογίες μεταξύ της ποιότητας της παροχής και του κόστους αυτής. Έπρεπε να διατηρηθεί, έστω και περιορισμένο, το συνταξιοδοτικό και ασφαλιστικό σύστημα, το οποίο επί σειρά δεκαετιών ακολουθούσε την επιλογή της καταβολής υψηλών συντάξεων, αναντίστοιχων σε σχέση με τις χαμηλές εισφορές πολλών συμπολιτών μας. Έπρεπε να εκτελεστούν δημόσια έργα που είχαν αρχίσει και δεν είχαν ολοκληρωθεί, με την γνωστή σε όλους μας τακτική των αναθεωρήσεων των συμβάσεων κ.ο.κ.

Η εύκολη λύση για να διατηρηθεί, έστω και τραυματισμένο, αυτό το κράτος που συνιστούσε πολιτική επιλογή της δημοκρατικής πλειοψηφίας των τελευταίων δεκαετιών ήταν η υπερφορολόγηση. Αυτή εξασφάλισε την είσπραξη εσόδων για τη δια-

τήρηση των βασικών κρατικών δομών. Η υπερφορολόγηση, όμως, έλαβε και αυτή χώρα σπασμωδικά και άτσαλα, με περαιτέρω συνέπεια να επιβαρυνθούν υπέρμετρα μόνο οι συνεπείς φορολογούμενοι και τα εμφανή στοιχεία περιουσίας. Η φορολογική βάση δυστυχώς δεν διευρύνθηκε, όπως αυτό συνάγεται από τα στατιστικά στοιχεία των εσόδων από άμεσους φόρους. Επιπρόσθετα, επιβαρύνθηκε υπέρμετρα η ακίνητη περιουσία, η οποία συνιστούσε το ευχερές και άμεσα εμφανές στοιχείο φοροδοτικής ικανότητας. Η οξεία αποσύνδεση του φορολογικού βάρους επί των ακινήτων από το τυχόν έσοδο που αποκτάται από την εκμετάλλευσή τους έφερε πολλούς συμπολίτες μας σε απόγνωση. Οδήγησε σε εκποιήσεις ακινήτων, βύθισε την Αγορά των ακινήτων σε πρωτόγνωρη ύφεση και βέβαια αύξησε σημαντικά το ύψος των μη καταβληθεισών στο δημόσιο φόρων.

Όλα αυτά ήρθε, σιγά-σιγά, η ώρα να ξαναμπούν στο τραπέζι της δημόσιας συζήτησης. Ήδη νομοθετήθηκε, η μείωση του ΕΝΦΙΑ¹. Ήδη, υφίσταται μια γενναία ρύθμιση καταβολής βεβαιωμένων οφειλών. Και έπεται η νομοθέτηση και άλλων εξαγγελθέντων και ουσιαστικού περιεχομένου μέτρων φορολογικής ελάφρυνσης, πάντα εντός του πλαισίου που επιτρέπει το συμφωνημένο με τους δανειστές μας πρόγραμμα αποπληρωμής.

Εκτός από τα ανωτέρω που συνιστούν ουσιώδεις παραμέτρους για τη φορολογική ελάφρυνση και κατά συνέπεια για την αύξηση της κατανάλωσης και της αποταμίευσης, δηλαδή της ανάπτυξης της ιδιωτικής οικονομίας, θα πρέπει επιτέλους το κράτος να επιστρέψει στους πολίτες τα όσα αχρεώστητα διακρατά. Ιδίως, θα πρέπει το κράτος να αποπληρώσει προς τον ιδιωτικό τομέα όλα όσα οφείλει. Και τα οποία, κατά τα τελευταία χρόνια και κατά σύστημα διακρατά χωρίς νόμιμη αιτία προκειμένου να μην στερηθεί τις αναγκαίες ταμειακές ροές για να καταβάλει ανελαστικές δαπάνες. Οι σωρευμένες σήμερα οφειλές του κράτους προς τον ιδιωτικό τομέα ξεπερνούν τα 2 δις ευρώ, με αποτέλεσμα να αντιστοιχούν σε ποσοστό περί το 1% του ΑΕΠ. Η από το κράτος συνέχιση της τακτικής αυτής, εκτός από το ότι είναι εντέλει παράνομη, επιπρόσθετα στερεί από την Αγορά πολύτιμους πόρους, ικανούς με μόχλευση να παράξουν έσοδα υψηλότερα του ποσοστού του ΑΕΠ, στο οποίο αντιστοιχούν.

Σήμερα, πλέον, δεν φαίνεται να υφίσταται ανάγκη ρευστότητας για την κάλυψη των ανελαστικών δαπανών. Ήρθε, λοιπόν, η ώρα το κράτος να δράσει ως κράτος δικαίου και να προχωρήσει στην άμεση επιστροφή των ποσών που αχρεώστητα διακρατεί. Τα ποσά αυτά είναι αναγκαία για την αναθέρμανση της Αγοράς και η επιστροφή τους θα συμβολίζει με μόχλευση την πολυπόθητη ανάπτυξη.

Ασπασία Μάλλιου

¹ Βλ. σελ. 786 επ. παρόντος τεύχους.